

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
שרות ההדרכה והמקצוע - שה"מ
המחלקה לכלכלת היצור
המחלקה למטעים

תחשיבי השקעות במטעים מהקמה ועד פוריות מלאה

"נטעתי לי כרמים עשיתי לי גנות ופרדסים, ונטעתי בהם עץ כל פרי" (קהלת פרק ב' פסוק ד')

אבי סלמון

מדרן כלכלת יצור במחוז הצפון

בני ישרים

מדרן כלכלת היצור רפרנט ארצי למטעים

דצמבר 2007

הבעת תודה

לעמיתנו מדריכי שה"מ במחלקה למטעים, אשר סיפקו לנו את הנתונים המקצועיים להכנת החוברת, ברכה גל - מנהלת המחלקה לכלכלה, חנן בזק - מנהל המחלקה למטעים, מדריכי המחלקה למטעים: שמעון אנטמן, ישראל דורון, יעל גרינבלט, מיקי נוי, יונס מריוג, אהוד חנוך, טומי סיגלר, יצחק קוסטו, ליאו וינר

למחלקה להמחשה אשר הוציאה לאור חוברת זאת

ובמיוחד לכל החקלאים ברחבי הארץ אשר פתחו בפנינו את סגור ליבם ופרשו בפנינו את נתניהם הכלכליים לטובת כלל מגדלי הפירות בארץ.

הערה חשובה:

החוברת כוללת נתונים נורמטיביים לגידולים השונים.
לאור השונות הגדולה בין המגדלים ולאור השונות הגדולה בין אזורי גידול שונים, חובה על כל מגדל לבצע התאמה אישית של נתונים בתחשיב לפני קבלת החלטות אשר קשורות בגידול.
מומלץ להשתמש בקובצי אקסל שמאפשרים התאמה אישית של הנתונים לתנאי השטח המיועד.

2. טבלת סיכום כלכלי, שכוללת את מדדי הרוויות הכלכלית, ותזרים המזומנים לתחשיב
3. טבלאות הגישות הרווח לשינוי מחיר התוצרת, ושינוי היבול לדונם בשנת ניבה.
4. טבלה מפורטת של חומרי הדברה לפי המזיקים והמחלות. (מופיע בנספח אשר בסוף החוברת)

הנחות יסוד:

קיים המטע: 20 שנה מיום הנטיעה
ריבית ריאלית שנתית להיוון 7%

מחיר הפרי: בחוברת תחשיבים זו מחירי הפרות הם מחירים סיטונאים בניכוי עמלת הסיטונאי. ולכן בגוף התחשיב חייבנו את העלויות אשר קשורות בטיפול בפרי, כגון: חומרי אריזה, עבודה במיין ואריזה, עלויות בית אריזה ועלויות קירור.
יוצא מהכלל התחשיבים של אבוקדו, מנגו וליצי - מחיר הפרי הוא המחיר בשער המשק.

חוברת זו מכילה תחשיבים להקמת מטעים חדשים.

מטרת החוברת: לתת כלי עזר לחקלאים, רכזי ענפים, ועדות חקלאיות אזוריות, לארגוני החקלאים וכן לסייע לצוותי התכנון של משרד החקלאות ולשמש את מדרכי שדות ההדרכה והמקצוע, לקבלת החלטות כדאיות נטיעה וכדאיות גידול במטעים נשירים.

החוברת כוללת תחשיבים למינים וזנים של עצי פרי. לכל זן נערך תחשיב מפורט עבור כל שנה מהנטיעה ועד השנה בה היבול מתיצב (שנת ניבה מלאה).

לכל תחשיב מצורפות טבלאות רגישות אשר מספקות מידע כלכלי למגוון רחב של מחירי פרי ויבולים בשנת ניבה. בעזרת טבלאות הרגישות כל אחד יכול לבחון מגוון של תרחישים כלכליים וחקלאיים.

התחשיב נבנה על סמך הידע המקצועי ושיטות הממשק העדכניות בגידולים.

כל תחשיב כולל את טבלאות הבאות:

1. תחשיב מפורט שכולל טעיפי הכנסות והוצאות משנת הנטיעה ועד

ניבה מלאה

עבודה: ניהול ענף 580 ש"ח ליום עבודה

עובדים מקצועיים 270 ש"ח ליום עבודה

עובדים שכירים 180 ש"ח ליום עבודה

מספר ימי עבודה לדונם ע"פ נתוני המחלקה למטעים.

מים: התחשיב בנוי על כמויות מים ע"פ המלצת שה"מ במחיר 1.50 ש"ח למ"ק מים.

קטיפ: עלות קטיפ מיון ואריזה חושבה ע"פ הספק ימי עבודה לטון, ובמחיר של 180 שח ליום עבודה שונות ובלתי צפוי מראש 2.5% על סך ההוצאות, וכן ריבית הון חוזר 3% על סך ההוצאות.

יצוא:

מאחר והמגמה של הנוטעים ליעד את התפוקות לשוק היצוא, לכן:

1. בתחשיבי גידולים המיועדים ליצוא, הטכנולוגיות הותאמו לפי דרישות שוק היצוא.

2. ימי העבודה הותאמו כנדרש להכנת המטע ליצוא.

הכנות נטיעה: בכל התחשיבים הנחננו נטיעה על שטח בור. בחלקה משונטעת יש להוסיף הוצאת חיטוי קרקע וזיבול אורגני אשר לא נכנסו לתחשיב עצמו. יתכן חיסכון מסוים במערכת השקיה.

מיכון: מחירון שעתי לפי 80% ממחירון ארגון עובדי הפלחה ינואר 2007. מחירון קבלני (לדונם) לפי 60% מהמחירון. הסיבות לכך שלא חייבנו במחיר המלא הן:

א. קיזוז רוח אשר גלום במחיר.

ב. קיזוז עלות מעיל הציד. עלות מפעילי מיכון נרשם בנפרד בהוצאות עבודה.

עלות סעיפי המיכון כוללת את עלות השימוש בכלים וכן את עלות החזר ההון.

שתילים: לפי מחירי שתלנים, ומרווחי נטיעה מומלצים.

הזנה: התחשיב בנוי על המלצת שה"מ, כאשר החומרים חושבו ביחדות הזנה כלומר כמות של 1 ק"ג דשן צרוף לדונם.

הוצאות כלליות: ההוצאות בגין טרקטור, רכב ענף, משרדיות וניהול קשורות לגודל המטע, בחברת זו חילקנו את הגידולים לשלוש רמות.

רמה ג	רמה ב	רמה א	
שטח בדונם	150 דונם	250 דונם	400 דונם
רכב ענף	200 שח	120 שח	75 שח
טרקטור	67 שח	40 שח	25 שח
משרדיות	40 שח	25 שח	15 שח
אגרות ויעוץ	60 שח	35 שח	20 שח
הגידולים	אגס אפרסק נקטרינה גויאבה דובדבן משמש קיווי שזיף שסק תפוח	אבוקדו אמנה אפרסמן ליצי מנגו צבר רימונים	זית שקדים

מדדי רווחיות:

יתרה שנתית (תזרים מזומנים שנתי) – יתרה זאת לא כולל עלות החזר הון נטיעה.

ערך נוכחי נקי – של היתרות השנתיות – 20 שנות קיים, 7% ריבית שנתית להיוון

תרומה שנתית ממוצעת – פריסה של ערך נוכחי נקי על פני 20 שנה.

מדד זה מאפשר השוואה בין גידולים שונים בעלי תקופת גידול שונה.

תזרים מזומנים מצטבר – מציג את היתרה השנתית בחשבון הגידול בסוף כל שנה

שנת איזון – השנה בה התזרים המצטבר הופך חיובי.

שעור תשואה פנימי – הריבית שהפרייזיקט משלם למגדל עבור ההון המושקע בנטיעה.

נקודת איזון למחיר מים (= תרומה רב שנתית למ"ק המים) – מדד זה מאפשר להשוות בין גידולים שנתיים וגידולים רב שנתיים לגבי התרומה שלהם למק מים. מחיר מים זה יאפס את הערך הנוכחי של התחשיב.